

betegekre illetve az eltávolított adenoma immunohisztokémiai tulajdonságára irányult.

A retrospektív analízis 52 endoszkóppal történő transzsfenoidalis műtéti kezelésem átesett páciens egészségügyi dokumentációján alapul.

A páciensek kora 15 és 79 életév közötti tartományba tehető enyhe női tendenciát mutatva. Az adenoma eltávolítás mértékére való tekintettel az ablatióval végzett műtétek 76 %-os aránnyal bírnak a reduktióval szemben. Az esetek többségében hormonálisan inaktív daganat volt jelen (58%). A hormonálisan aktív daganatok közül leggyakrabban (61,5%) GH – hormont termelő adenoma került eltávolításra. Egy műtét átlagosan 150 percig tartott, a betegek kórházban töltött napjainak száma pedig 6,4. Korábban a Vajdasági Klinikán is végzett mikroszkópos műtétípushoz viszonyítva az endoszkóposan végzett transzsfenoidalis műtétek esetében csökkent a műtét elvégzésének ideje, növekedett a műtéti terület beláthatósága illetve a betegeknek pedig gyorsabb felépülést nyújt, rövidebb kórházi kezeléssel. Ezáltal kitűnő körülményeket biztosít mind az orvos, mind a beteg számára.

Zabos Diana (Újvidéki Egyetem Mezőgazdasági Kar Európa Kollégium)

A fokhagymarothadást előidéző *Fusarium oxysporum* gomba

A dolgozat a *Fusarium oxysporum* növénypatogén gombafaj laboratóriumi jellemzését tartalmazza. A fokhagymáról izolált *Fusarium* törzseket két különböző táptalajra oltva vizsgáltam, meghatározott időperiódusban és környezeti feltételek mellett, azzal a céllal, hogy meghatározzam a gomba tenyésztési és morfológiai jellemzőit.

Az első táptalaj a burgonya-glükóz-agar- PDA (potato dextrose agar) volt. Erre oltottam az izolátumokat, majd szobahőmérsékleten 20°C-on és termosztátban 25–27°C-on tenyésztettem. A második táptalaj a szegfűlevél-agar-CLA (carnation leaf-agar) volt, melyen az izolátumokat fekete fény alatt (black light) és termosztátban 25–27°C-on hagytam nőni.

A PDA táptalajon tenyésztett gombák gazdag micéliumokat képeztek, ez alapján meghatároztam a morfológiai tulajdonságaikat, majd dokumentáltam. A CLA táptalajon felnőtt gombák szaporítóképleteit mikroszkóp segítségével azonosítottam, és meghatároztam a konidiumok valamint a konidiomtartók jellemzőit.

Sánta Ádám (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Genomi instabilitás detektálása high-throughput kép analízissel

A DNS hibajavító mechanizmusok és fehérjék a legkutatottabb témák közé tartoznak napjainkban. Évtizedek munkája után is számos fehérje és útvonal vár felfedezésre, leírásra. A DNS hibajavító fehérjéknek a genom stabilitásának

fenntartásában is fontos szerepük van. Ezen fehérjék elégtelen működése nukleáris instabilitást, egyenlőtlen kromoszóma szegregációt, vagy abnormális sejtosztódást eredményez. A genomi instabilitás egyik jele a mikronukleuszok (MN) jelenléte. A MN-ok kis, extranukleáris testecskék, melyek acentrikus kromoszóma fragmenteket és/vagy egész kromoszómákat tartalmaznak sejtmagmembránba csomagolva. Ezen genomi instabilitási biomarkerek használhatók arra is, hogy a sejtek eme tulajdonságát számszerűsíthetővé tegyünk.

Csoportunkban a még leíratlan LiliA nevű fehérjét vizsgáljuk. Előzetes eredményeinkből kiindulva a LiliA-nak a genomi integritás fenntartásában van szerepe. A fehérje 3 UBZ (Ubiquitin-Binding Zinc finger) domént és egy SLIM (Short Linear Motifs) régiót tartalmaz, ami olyan fehérjékre jellemző, melyek képesek a DNS-hez kötődni. Korábbi eredményeink alapján az volt a hipotézisünk, hogy a LiliA hiányos (csendesített) sejtekben megjelenő genomi instabilitás megnövekedett MN számmal jár. A mikronukleusz képződés mellett a másik kérdés a LiliA lokalizációja, mely a korábbi kísérletek alapján citoplazmatikus, de hipotézisünk szerint bizonyos hatások következtében be kell mennie a magba.

Egy high-throughput kép analízáló rendszert (ImageXpress Micro Confocal /Molecular Devices/) használunk a transzfektált sejtekben való különféle fenotípusok azonosítására, illetve a lokalizáció megállapítására. Előzetes tapasztalatunk, hogy a LiliA csendesítése megnöveli az említett fenotípusok gyakoriságát és ez az általunk használt rendszerrel könnyen detektálható.

Schütz Oszkár (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Népvándorlás kori temetők archeogenetikai feldolgozása

Előadásomban a Sárrétudvari-Hízóföld területén feltárt honfoglalás kori (10. századi), köznépi temető lelet anyagának archeogenetikai feldolgozását mutatom be.

Az eddig megjelent genetikai eredmények elsősorban a gazdag, lovas sírokkal fémjelzett temetők anyagára koncentráltak, melyek feltehetően a honfoglaló elit maradványait rejtik (Tömöry et al. 2007; Bogácsi-Szabó et al. 2008; Csősz et al. 2016; Neparáczki et al. 2016, 2018). Hogy teljes képet alkothassunk a 10. századi népességről, az adatokat ki kell egészíteni a korabeli köznépi temetők genetikai jellemzésével is, melynek a Sárrétudvari-Hízóföld temető az egyik legnagyobb sírszámú képviselője.

A régészeti csontanyag feldolgozásának lépéseit a laborban általam is alkalmazott protokollok ismertetésén keresztül kívánom bemutatni. Az archeogenetikai kutatásokat végző laborok igen szigorú előírások szerint működnek, így az előadás során ismertetett módszerek nem csak a tanszéken végzett munkámnál, de bármely hasonló kutatást végző intézmény esetében is alkalmazhatóak.